

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrlet 65 kr. — Naročnina se pošilja upravljavstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k XIV. občnemu zboru „kat. tisk. društva v Mariboru“,

kateri se bo vršil v ponedeljek, dne 19. avgusta 1895 ob 9. uri predpoldne v veliki dvorani slovanske čitalnice v Mariboru.

V s p o r e d :

1. Pozdrav predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Razprava o premembi društvenih pravil.
5. Volitev odbora, namestnikov in računskih pregledovalcev.
6. Slučajni nasveti.

V Mariboru, dne 13. avgusta 1895.

O d b o r.

Politični položaj.

(V državnem zboru dne 3. julija govoril dr. L. Gregorč.)
(Dalje.)

Že za časa Giskre, še bolj pa za časa Lasserja so se modernemu māmonu žrtve darovale, ali do pravih hekatomb (po 100 žrtev) se je povspel še le naš Plener. Nikdar ni bila naša država, ni bilo nje prebivalstvo izročeno kapitalizmu tako, kakor sedaj. Tretja liberalna doba je nekakov višek in zmagoslavje sedanjega kapitalizma v Avstriji. Že za Steinbacha se je začelo, ko so se dovolile znane velike državne podpore bankerotnemu tržaškemu Lloydju in dunavski parobrodni družbi.

Temu so sledile velike konverzije državne rente, podržavljenje železnic je prišlo, končno posojilo in regulacija valute. Vse se je tako uprizorilo in izvršilo, kakor je koristno velekapitalistom, ki so tudi imeli največji dobiček. Seveda so kurzi rasli in se je borza radovala; promet z efekti na borzi je lani znašal velikansko svoto 4500 milijonov gld., dobiček pri kursih 1135 milijonov gld., kakor so to kapitalistični listi vsemu svetu z veseljem naznanili.

Ako bi se s srečnimi borzijanci postopalo tako, kakor s siromašnimi kmeti pri določevanju pristojbin, bi bila država dobila davka 169 milijonov.

To delo se je hotelo z daljnimi posojili pospeševati, z davčno preosnovo pred hujšimi naskoki finančnega ministra zavarovati in končno kronati z uvedenjem plačevanja v zlatu. Na največjo srečo se je to ustavilo. Izrecno pravim: na največjo srečo Avstrije. Zakaj ta sedanji kapitalizem ni več tisti kapitalizem, ki pospešuje kulturo, s katerim se je sprijazniti, ki pospešuje delo in podpira umetnost ter tako širi splošno

blagostanje, nego je splošno nevaren požeruh obstetij, ki hoče vse pograbit, kar je kaj vredno, ki hoče vse imetje združiti v posamičnih rokah in večino prebivalstva narediti za obsteti plačujoče sužnje.

Kapitalizem kupuje delo, kupuje proizvode, pa ne daje delavcu pravične plače niti pridelovalcem pravične cene. Zajedno pa izkorišča pridelovalca, kar vidimo pri mesu in kruhu; kapitalizem ponareja živila, kar vidimo pri vinu, pivu, maslu itd. Velespekulacija, veletrgovina in veleindustrija je ljubljena trojica sedanjega kapitalizma. Njemu naj vse službuje, po njegovih koristih naj se naredé vse državne uredbe in vse postave. To je sedanji kapitalizem, kakor ga je v Avstriji vpeljala in vzgojila liberalna stranka.

Od tega kapitalizma nima kmečki stan ničesar drugega pričakovati, kakor brezobzirno izkoriščanje, končno uničenje; posestva preidejo v last hranilnic, delniških družb in veleposestnikov. Ponavlja se nekaj, kar že poznamo iz rimske povestnice. Rimski oderuhi so svoj lastni kmečki stan uničili. Kmetje so bežali v mesta, množili tam siromaštvo in kričaje zahtevali panem et circenses (kruha in veselje). To je bil pa tudi začetek koncu rimske države. Državi je hkrati zmanjkalo vojakov, in vsled udarcev severnih barbarov je razpadla največ zategadelj, ker ni kmečkega stanu varovala pred izgredi kapitalizma. Ista usoda bo tudi naš kmečki stan zadela, če se čim prej ne bo naredil konec izrodnom kapitalizmu.

Avstro-ogerska banka spada med tiste denarne zavode, kateri se najbolj podpirajo in imajo največ pravic. Celo zlato, katero smo za uravnavo valute dovolj drago plačali, se je jej izročilo. Kmetovalci smo mislili, da bo država te milijone obdržala, izdala državna pisma in avstro-ogersko banko sečasoma popolnoma v stran potisnila. Motili smo se seveda.

Še nečesa ni smeti prezreti. Komu pa koristi avstro-ogerska banka največ? Spet velikašem, namreč velekapitalu, veleindustriji, veletrgovini. Čudno je, da imajo ti velikaši pri banki kredit od dva odstotka. Če pa bi avstrijski kmet za svoje posojilnice, recimo Raiffeisnove, iskal po vsem Dunaju kredita po štiri odstotke, bi ga nikjer ne dobil. Avstrijski kmet mora za realni kredit plačevati po pet odstotkov, za personalni kredit pa po šest odstotkov. In amortizacija? Do te sploh ne pride.

Godé se pa še neverjetnejše stvari in čudim se, da na to v zbornici še nihče ni opozarjal. Naši finančni ministri skrbé že desetletja za to, da je kolikor mogoče malo denarja v prometu, namreč na ta način, da ne množé denarja tako, kakor je potrebno. Tako se je v dobi od l. 1869. do 1879. denar med ljudmi pomnožil na leto za 25 milijonov, v dobi od l. 1879. do 1891. pa le za 17 milijonov.

(Dalje prih.)

Krempeljnova slavnost.

Krempeljnova slavnost pri Mali Nedelji je bila velikanska. Na raznih cestah in potih so bili slavoloki, nekateri z lepimi napismi; Mala Nedelja pa je bila vsa v zastavah. Na predvečer in v nedeljo jutro je pokanje možnarjev daleč po Slov. goricah oznanjalo, da bo pri Mali Nedelji izredna slovesnost. Zato pa je prišlo tudi do šest tisoč ljudi, več gospôde, zlasti one, koji je zibelka tekla med Muro in Dravo. Vreme je bilo krasno.

Ob 10. uri je bila pridiga pod milim nebom na južni strani cerkve. Govoril je navdušeno, kakor navadno, čast. g. profesor dr. Anton Medved ter nam naskikal življenje rajnega Antona Krempeljna in kako je ta deloval za sv. katoliško vero in mili slovenski jezik. Slovesna sv. maša je bila tudi zunaj cerkve v zato napravljene leseni in ozaljšani kapelici. Pel je sv. mašo č. g. prefekt Fr. Korošec, in stregla sta mu dva čč. gg. novomašnika.

Po sv. maši pa je bil slavnostni govor pri še zakrtem spomeniku. Državni poslanec č. g. kanonik dr. L. Gregorec nam je v prelepem govoru pokazal Ant. Krempeljna kot slovenskega domoljuba in pisatelja po njegovi najboljši knjigi: »Dogodovščine štajerske zemlje«. Po primernih besedah odpade zagrinjalo s spomenika, ki stoji na južni strani cerkve med štirimi visokimi jagnjedi. Nad napisom je izklesana knjiga: »Dogodovščine štajerske zemlje«, in zlati napis se glasi »Anton Krempeljnu, malonedeljskemu župniku, slovenskemu pisatelju postavili rojaki. * 1790 † 1844«. Pod temi besedami pa se blestita prva in zadnja kitica krasne Aškerčeve pesmi »Anton Krempeljnu«. To pesem je takoj po odkritju prednašal vseučiliščnik g. Spindler. Na to še čast. gosp. dr. Gregorec pohvali odbor ter vse Slovence vspodbudi k delavnosti in vstrajnosti. Končno pa velečastiti g. dekan Skuhala kot odborov predsednik izroči v skrb spomenik malonedeljskim župljanom, in pevci, ki so tudi pri sv. maši peli Miklošičevo mašo, zapojejo Jenkovo »Molitev«.

Pri skupnem obedu pri gosp. Korošču, kjer se je zbralo okoli 250 oseb v lični uti, bilo je potem prav živahno, pravi narodni tabor. Bila je godba, petje in tamburanje, in da navdušenih napitnic ni manjkalo, razume se samo ob sebi.

Vrli Malonedeljčani in njihovi sosede so pri tej priliki spet pokazali, da jih še prešinja duh pokojnega Antona Krempeljna. Dokler pa jih bode prešinjal ta verski in narodni duh, tako dolgo ne bode tujec gospodaril ondi, kjer stoji krasni Ant. Krempeljnov spomenik.

Pravičnost zgorej!

(Dopis iz Istre.)

Justitia fundamentum — Pravičnost podlaga.

Gospodje pri prvih mizah cesarstva mislijo in ugrabijo, ljudstvo t. j. večina podložnikov pa joče in strada. Pokazal je naš bivši isterski poslanec Dinko Vitezić v Beču, kak tužen, presiromašen kruh je naš isterski seljak, da so se vsi, videči ga, groze začudili. Gospoda slavna v Beču, dajte ljudstvu kruha, da ne pogine! Takó je namreč še dandanes — ne takó, čim dalje, hujše se kaže. Milo nebo nam ne dá dežja; oblaci, na katere takó žalostno gledamo; podé se po vrhu nas v severne kraje, ter vam delajo povodenj — a mi tu ginemo. Kaka bo letina! Bože pomози! Videli ste mnogi veleučeni gg. poslanci, obiskavši Pulj in Istro, naše kamenje in trnje, zrlí ste od blizu bedo Istre, čuli morda tudi kako žalostinko. A ipak vi mnogi veliki gospodje,

vi merodajna oblast, skrbíte za naše neusmiljene sovražnike, Italijane, da njim olahkotite izvoz slabih laških vin in po nesrečni vinski klavzuli zabranite siromašnim južnim Avstrijem tam od siromašne Dalmacije tje do — tudi uboge Tirolske —, da, takorekoč zabranite plačati naš pošteni davek v državne blagajnice. Vedite, da to je glavni pridelek sosebo v Istri in Dalmaciji. Od kod drugod čemo denar dobiti? Vlada dojdí k nam po vino in druge pridelke, kakor nekako na Bavarskem, ter si plačaj, drugače večkrat res ne vemo, kako bo šlo. Ali čemo bežati v Ameriko? Saj ne vidiš rada. Dakle!

Kakor pri nas, tako več ali manj težko butaro dolgov, davkov in nesreč tare ubozeza kmeta po širni Avstriji. Torej pomagaj država! Pa resnično! Kakó? Bodi dobra in pravična vlada! Najprvo uzor-možake poštenjake in razumnike posadi k zeleni ministerski mizi. Ali češ čuti tudi naš glas, glas nebrojne večine Avstrijev? Kakor imamo skušnjo, nečeš nas rada slušati, ali morda vsaj jedenkrat boš. Skoro vse ljudstvo želi za ministerskega predsednika grofa Taaffeja, da izvede za Avstrijo pravično volilno preosnovo. Finančni minister biti, najbolj zasluži slavni Dunajewski, ki je v red spravil državne finance, Steinbach naj bi imel notranje zadeve, Falkenhain kmetijstvo, Pražak pravosodje, morda Wittek trgovino, Richard Clam Martinic ali Harrach ali kak Čeh naučno ministerstvo ali vsaj naj bi bil češki minister, Madeyski ali Badeni ali Boudouin de Court. gališki minister, Welsersheimb lahko ostane, kakor dozdaj, domobranstva minister. Ako bi ne bilo mogoče takó, naj pride vsaj Taaffe, Dunajewski, Steinbach, Falkenhain in Martinic ali Madeyski. Nikakor pa ne Gauč, ne Bacquehem, ne Conrad in tudi ne Schönborn; o teh nimamo ničesar dobrega, ko samo obecanje, ali mnogo krivic. Pražak, ki je bil toliko obrekovan, je za pravico na Slovenskem največ storil, premnogo tudi na Češkem in drugod. A znamo za mnoge tožbe proti Schönbornu.

Tem načinom bi se počela pravica izvrševati. Strah nas je pa, da Badeni, kot ministerski predsednik ne donese zaželjene sreče. Dolgo so se podpirali bogati slojevi cesarstva, izkažite pomoč sedaj propadajočim stebrom države, kmetom, pa tudi malim obrtnikom! Ako ti propadejo, boste se porušili ž njimi vred tudi drugi. Zadnji so časi: Fiat justitia! Pravičnost bodi!

Rodoljub.

Cerkvene zadeve.

Pridiga

milostljivega knezoškofa Mihaela o blagoslovljenju križev za oba zvonika in za presbiterij nove slovenske župnijske cerkve Marije Device v Mariboru na praznik Karmelske Matere božje, dne 16. julija 1895.

Predragi v Gospodu!

Tri znamenite slavnosti smo z božjo pomočjo in s pomočjo Marije, Matere milostij, praznovali v prav kratkem času na tem svetem, Bogu posvečenem mestu.

Na veseli god sv. Ane, dne 26. julija 1892 smo prvokrat semkaj prišli veselega srca, da bi lopato zasadili za zidanje nove župnijske cerkve na čast Mariji, Materi usmiljenja in pribežališča. S to izredno svečanostjo se je pričela zidati hiša, vredna one, ki se imenuje — hiša zlata, škrinja zaveze, vrata nebeška. Na koncu takratnega svojega kratkega nagovora sem izrekel prošnjo: »Daj Bog, da moje besede padejo na rodovitna tla, iz katerih se prej ali slej

vzdigne nova cerkev Matere božje — v dopadenje božje, v čast in hvalo vse časti in hvale vredne Matere milosti božje, v korist vernikov, v duhovni prid in dobiček človeške družbe, v krasoto Štajarske, v lepoto Maribora, v veselje in radost nas vseh! V kolikej meri se je ta moja prošnja in goreča želja izpolnila, o tem se lahko danes na lastne oči prepričamo. Zares, od božjega blagoslova je vse odvisno. Ako Gospod hišo zida, ne delajo delavci zastonj. Ako Gospod mesto varuje, ne čujejo zastonj stražniki. Nad tem zidanjem je držal in drži Gospod Bog čisto gotovo svojo vsegamogočno zaščitno roko, in je čulo in čuje njegovo vsevideče oko, zaradi česar se do sedaj ni pripetila niti najmanjša nezgoda, pač pa je imelo vse podjetje dobro srečo.

Na lepi praznik Marijinega obiskovanja, dne 2. julija 1893 smo se tukaj drugikrat zbrali, da bi z izredno slovesnostjo prenesli presv. Rešnje Telo in čudadelno podobo Marije, Matere usmiljenja, iz stare, že razpadljive župnijske cerkvice v začasno kapelo v novem frančiškanskem samostanu. Veličastna procesija je bilo tako rekoč potovanje Matere božje z božjim Sinom iz Nazareta, iz majhne hišice v gore judejske, da bi ondi v tihi samoti prebivala, in bi se potem v mnogo lepše stanovanje vrnila slavno in zmagonosno. Ta njena povrnitev, katero župljani toliko želijo, bode se najbrž v kratkem vršila.

Malo tednov pozneje, dne 10. avgusta istega leta 1893. na slavni god sv. device in mučenice Filumene smo tretjič prišli semkaj, da bi blagoslovili podzidje in položili temeljni ter vogelni kamen za novo Marijino hišo, katero smo v glavnih črtah zaupno že gledali. Takrat je stal na najmenitnejšem, za vse prihodne čase svetem prostoru velikanski križ, o katerem sem pripomnil, da je vidno znamenje mnogih in težkih križev, katere bodo mnogi z zidanjem te cerkve imeli. Danes, hvala Bogu, ne vidimo več istega težkega križa na rečenem kraju. Na mestu njegovem je že prekrasni presbiterij sezidan, in ravno sedaj nameravamo, vzdigniti sveti križ na sleme presbiterija in na oba zvonika, da s tem venčamo Bogu dopadljivo in deviški Materi Mariji posvečeno delo. Vzeli bomo težki križ z ramen stavbarskega gospoda, stavbarskih mojstrov, stavbarskega vodje ter zidarjev in tesarjev, in ga bomo postavili na vrh njih zale stavbe, katera ostane neminljivi spomin njihove umetnosti, njihove volje in zmožnosti, njihovega truda in napora.

Danes pa je četrti znameniti dan za to lepo in veliko predmestno župnijo mariborsko. Danes, dne 16. julija slavimo zelo važen Marijin praznik, praznik Karmelske Matere božje. Predragi v Kristusu Gospodu! Izmed vseh od sv. cerkve odobrenih in posebno odklikovanih bratovščin je najstarejša bratovščina škapulirska. Škapulir prihaja od latinske besede »scapula« in pomenja rame, ker namreč udje malo oblačilce na trakovih črez rame nosijo. Škapulirsko bratovščino je ustanovil dne 16. julija 1251. leta sv. Simon Stock, prvi general reda karmelitskega. Karmel je gora v sv. deželi, kjer se je karmelitski red začel. Po ustanovi so mnogoteri papeži kakor n. pr. Janez XXII., Klement VII., Pavel III., Pij V., Gregor XIII., Klement XI., Benedikt XIV. in Pij IX. to bratovščino znova potrdili in jej podelili obilne odpustke. Dve veliki obljudi imajo udje te slavne bratovščine, prvo po sv. Simonu Stocku in drugo po papežu Janezu XXII., namreč obljudi, da bodo obvarovani pekla in kmalu rešeni iz vic. Zatorej ni čudo, da se je ta odpustkov in milostij polna bratovščina najbolj razširila po vsem krščanskem svetu. Papeži in kardinali, škofje in mašniki, cesarji in kralji in brezštevilni verniki so to Marijino obleko nosili, da bi bili gotovi njenega materinega

varstva v življenju in smrti. Lahko bi rekli, kakor je križ znamenje kristijanov, tako je škapulir znamenje otrok in častilcev Marijinih.

In na ta prepomembni Marijin praznik smo se na tem mestu zbrali, da bi slovesno posvetili tri križe, ki bodo krasili vrhunce nove Marijine cerkve. Načrt je zanje napravil g. Rihard Jordan, stavbar na Dunaju, izdelal pa jih je g. Karol Pirch, ključavničarski mojster tukaj v Mariboru. Križe sem ravnokar blagoslovil med zelo pomenljivimi in vspešnimi obredi. In ti trije iz železa kovani ter močno pozlačeni in v bakrena, tudi bogato pozlačena jabelka zasajeni križi se bodo kmalu svetili z višine dol v lepo mesto ob Dravi in tje po njegovi krasni okolici — kakor vrlo dobro došla nebeška znamenja meščanom in deželanom. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Cepitev gorice.

Rimski pesniki preslavljajo prve, zlate čase, ko so ljudje živeli v popolni prostosti in bili zadovoljni z vsem, kar jim dobra mati narava podarila, brez obdelovanja ali truda — »fraga legebant« — jagode so nabirali in zobali. Sčasoma pa so ljudje zbirljivi postali; prirojena priprostost je zginila, nastopila pa omika in napredek. Zdaj jim jagode in lesnike niso bile več dovoljne; moralo je kaj zlahtnejšega biti. Zato so si začeli domišljevati, kako bi lesne divjake spremenili v krasne jable. In sam Bog vé, kateri je bil prvi posestnik, ki je požlahtnjeno jabelko pojedel namesto lesnike. Toliko pa je gotovo, da požlahtnjenje je jako starodavno, če tudi ga nekateri Slovenci še zdaj premalo obračajo.

Ko se je pa cepitev dreves prav dobro obnašala, so že stari ljudje jeli tudi trse cepiti, naj bi jim požlahtnjena gorica več in slajšega sadu rodila. Posebno pa v sedanji dobi goričke smrti in uime se velikokrat priporoča ali naroča, naj gorice cepimo. Zato ti, dragi mejaš, mislim danes kratko omeniti cepitev gorice.

1. Katere sorte so za cepitev? Navadno raste v eni gorici trsove različnih sort; vinogradi z enojnim nasadom so brž prav redki, kar je dobro tudi zato, ker v enem letu rodi ta, v drugem pa druga sorta, in tako vselej nekoliko nabere. Med mnogimi sortami pa so nekatere prav slabe in nerodovitne. Nekdaj smo take sorte krčili, kar pa ni bilo modro; zdaj ko cepitev poznamo, jih požlahtnimo. Taka sorta je zelenika, ki je divja in malo rodovitna, pa še tisti grozdi so pozni in drobičke jagode. Raste pa čudežno rada in požene obilne in dolge rozge, kakor da bi že sama proslila za cepitev. Ne posekaj je, daj ji zlahtno srce, pa ti bo rodila dobro kapljico, posebno ker se je uška rada ne loti. Debela zelenika je veliko vredna, ker je rodna, in ima velike grozde; vino je pa trpko, sicer zdravo, pa še le v sodu tretje leto dozori; za kupca je vedno: »reš«. Zato pravim, bi kazalo zeleniko vso požlahtniti, če je še kaj v gorici imaš. Tako namesto čvičkarja dobiš sladko vince.

Druga sorta za cepitev je črnina drobna ali osipana, ki malokdaj rodi in dozori. Navadno nastavi lepe kavrnke, ko bi pa imel trgati, je celo gola. V petih letih morda enkrat obrodi; pa še tedaj ti vino skvari, ker mu daje visoko barvo, rjavo lice, katerega se kupec in pivec bojita. Taka rdečina ima sicer v sebi obilno čresla, in jo je dobro med mehko vino zmešati, da mu daje stalnost ali trpežnost. Vendar ako je trs sposoben ali ne prestar, ga do poslednjega precepi; namesto opuljene vrane na sepu boš imel dobronatrkán zlat grozd.

Tretja sorta za cepitev je pa: amerikanec. To je namreč celo divja vinika brez grozdja; pa bujno raste; njegov sok je uški zopern. Ako hočemo na njem grozdje imeti, moramo mu našo rozgo vcepiti.

(Dalje prih.)

Žitne cene v Mariboru od 3. do 10. avgusta
Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 70 kr., rž 4 fl. 80 kr., ječmen 4 fl. 50 kr., oves 3 fl. 40 kr., turšica ali koruza 5 fl. 60 kr., proso 6 fl. in ajda 4 fl. 70 kr.

Sejmovi. Dne 17. avgusta pri Kapelah blizu Brežic in v Jarenini. Dne 19. avgusta pri Sv. Jakobu v Vodrušu, na Pilštanju in pri Mariji-Trošt. Dne 20. avg. pri Sv. Juriju ob Pesnici.

Dopisi.

Od D. M. v Puščavi. (Primicija.) Puščava je doživela redko srečo, videti svojega domačina stoječega pred oltarjem in darujočega mašno daritev večnemu Bogu. Puščava je obhajala dne 11. avg. namreč novo mašo č. g. Ignacija Hauptmana. Goste in vernike, katerih je bila velikanska cerkev vsa polna, so nagovorili preč. gosp. kanonik dr. Jožef Pajek, ter so naslikali v krasni in podučljivi pridigi vernikom velike nevarnosti, ki pretijo učeči se mladini, nadalje pa velike dolžnosti in naloge duhovskega stanu, ki ta stan storijo tako imeniten. Po pridigi je bila prva sv. maša gosp. novomašnika, pri kateri je donelo izborna petje. — Po sv. maši je spremljala lepa množica svatov in gostov gosp. primicijanta na dom, kjer so se vsi zabavljali v nedolžnem veselju. Bog vsem stotero poplati, ki so kaj k temu pripomogli! Gosp. novomašnika pa vedno spremljaj božji blagoslov in varstvo preblazene Device Marije!

Iz Maribora. (Slov. delavsko bralno in pevsko društvo.) Pri II. rednem občnem zboru »Delavskega bralnega in pevskega društva v Mariboru« je bil izvoljen sledeči odbor: g. Štefan Skrbinšek predsednikom, gg. Ivan Zupan in Dragotin Tratnik podpredsednikoma, g. Jože Ivanuš tajnikom, g. Josip Kregar blagajnikom; odborniki: gg. Ivan Fabjan, Simon Marčič, Maks pl. Šuškovič, Mihael Korošec, Anton * * *, Drag. Klobučar, Ivan Homec, Jakob Milavc, Pankracij Vaupot in Anton Bizovičar; odborniškim namestnikom: gg. Ivan Škvarča Davorin Zdolšek, Tomaž Klampfer, Josip Spindler in Anton Rebol; — računskima preglednikoma: gg. Ivan Klobučar in Matevž Šmigoc. Po volitvi so se stavili razni nasveti, kakó bi se dalo društveno in sploh narodno gibanje pouspešiti. Za tem je sledila prosta zabava, najpoprej pri »Nadvojvodi Ivanu«, pozneje pri g. Frangeš-u, kjer se je lepo prepevalo, navdušeno govorilo. Trdno nadejaje se lepega in vidnega razvitka našega društva, razšli smo se prav dobre volje ob 12. ur po noči.

Za odbor št. Skrbinšek, predsednik.

Iz Griž. (Cerkvena slovesnost.) Kakor nedolžna lilija iz cvetočega vrta, takó se dviguje iz divne Savinjske doline krasna cerkev Lurške Matere božje na prijaznem gričku pri Grižah. Njena znotranja lepota bila je še zdatno povečana dne 4. avgusta t. l. ko se je v njej blagoslovil novi križev pot. Bil je to veličasten praznik za celo okolico. Blagoslovljenje so izvršili pater Gregor iz Celja, ki so nam tudi v prelepem, do solz ganljivem govoru razložili pomen križevega pota. Bodi jim zató tisočera hvala! Istotako moramo se pa zahvaliti tudi velč. g. župniku M. Arzenšek, ki so s pomočjo peterih pobožnih in za čast božjo posebno vnetih župljanov priskrbeli to umetniško dovršeno delo.

Kdo bi dovolj priznal njihov neumorni trud, s katerim so Grižam pozidali in okrasili v tako kratkem času že dve cerkvi! Vrl dušni pastir je res velik blagoslov božji za vsaki kraj.

Iz Slov. goric. (Lep napis) ima gosp. »Jožef Lešnik, mlinar v Šetarjevi« pri Sv. Lenartu. Nekdaj je imel nemškega, in »Slov. Gospodar« ga je malo krenil; ali sedaj se je popolnoma poboljšal in ne vleče več z nemškutarji in jim ne nosi brez potrebe denarja. Možu Savlu-Pavlu častitam! — Neki predstojnik, mislim iz Senarske, je poslal h drugemu predstojniku prošnjo: »bite Her Gemeinde Vorschter dise Heumatschein zugeschtelt — für Schulerim.« — Izgledujte se, Slovenci, nad tem predstojnikom! Svetujem mu, naj piše slovenski, gotovo se mu bode bolj posrečilo. —k—

Od Sv. Ane v Slov. gor. (Kako uplivajo) nemško-liberalni časniki na priprosto ljudstvo, se razvidi od dne do dne očitneje; tá okuženi duh se prijemlje tudi žalibog nas Slovencev. Beró že, recimo, sivi starčki, okolo 95 let stari, »mariboržanko«, rekši: »Vedno ne morem moliti!« No, ubogi starček, tam nekje pri Sv. Ruprtu, ako nima boljšega — berila! Pa saj vidi inteligencijo n. pr. nekatere gg. učitelje brati ta smrdljivi list; ni čuda, da se tudi priprosti kmetič loti tega podlega branja. — Za nameček: Iz Nasove v Apáčajh služi neki mladeneč v Cmureku; vprašal sem ga, kako se mu godi; »dobro« je rekel »tukaj mi ni potreba v cerkev hoditi«. No, tako je pri inteligentnih Nemcih. Po tem takem pridejo vere oropani oni mladenci in dekleta še povrh v sramoti zopet domov v Slovenijo v pohujšanje drugih! Kaj pomaga, ako se v Nemčiji vjamejo nekatere nemške besede, poleg tega pa se zgubi čut za vse dobro, lepo ter vera vrže od sebe? Svetoval bi onim bedastim Slovincem, ki dajejo svoje otroke na Nemško služiti radi ljube nemščine, da to zaprejš opustijo! Slovenski stariši, zapomnite si to!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. Veličanstvo svetli cesar so podelili veliki križec Franc-Jozefovega reda vodji pravosodnega ministerstva, dr. Krallu. — Dunajske občinske volitve se začnejo dne 16. septembra. Čeprav nam krščanski socijalisti niso pravični gledé narodnosti, vendar jim iz srca želimo, da tokrat popolnoma premagajo liberalce, ki so najhujši škodljivci sv. vere, gospodarstva in pa narodnosti.

Češko. Češko gozdarsko društvo je letos zborovalo v nemškem mestu Gratzen pri Budejevicah. Nemci so češke goste prijazno vsprejeli; vsled tega pa jih nemški zagrizenci zdaj grdo oštevajo. — V nedeljo je bila v Mostu velika nemška slavnost. Praznovali so spomin, da je l. 1421. bilo mesto čudežno rešeno Husitov, ter so krepko hujskali proti Čehom. In vendar je Most napol podrtija!

Moravsko. V Znojmu manjka nemški soli učenec, ker je večina prebivalstva češka. Da bi pa nemška šola ne bila prazna, plačuje nemški mestni zastop češkimi starišem po 3 gld., ako hočejo otroke pošiljati v nemško šolo.

Stajarsko. V cmureškem okraju je 39 županov in volilcev te dni poslalo zaupnico poslancu baronu Morseyu, čeprav je glasoval za celjsko gimnazijo. — Graški mestni zastop je sklenil, da v mestnih poslopih ne dadó v najem prodajalnice nobenemu židu. Zaradi tega se židovski listi hudo jezijo nad Gradčani.

Koroško. Ker je celovška gimnazija zaprta učencem iz gornjega Koroškega, bojijo se sedaj mestni prvaki, da se utegne celovška gimnazija posloveniti. Prej ali slej morajo ondi gotovo biti slovenske paralelke. — Liberalni učitelji so se na shodu »Lehrerbunda« izrekli zoper šolske maše po zimi.

Kranjsko. V Ljubljani se bode zidalo novo gimnazijsko poslopje na spomlad, istotako tudi druga poslopja, ki so bila razdjana o potresu. — Katoliško-narodna stranka bode za bodoče deželnozborske volitve postavila lastne kandidate.

Primorsko. Slovencev sta na Goriškem dve tretjini, Lahov pa le jedna; in vendar imajo ti zagotovljenih 11 deželnih poslancev, Slovenci pa samo 10. — Dne 7. avgusta so imeli goriški Lahoni shod. Posvetovali so se o bodočih volitvah v deželni zbor. Voliti hočejo najhujše peteline.

Hrvaško. Sarajevski nadškof, dr. Stadler, je imenovan apostolskim delegatom za vse slovanske dežele na Balkanu. — V Osek so prišli pred tednom madjarski gledališki igralci. Proti njim so pa Hrvati hudo razgrajali.

Ogersko. Shod nemadjarskih narodnostij in sicer Slovakov, Srbov in Rumunov je bil preteklo nedeljo v Budapešti. Med drugim so sklenili, vse pritožbe razložiti v posebni spomenici svetlemu vladarju. Vladi to seveda ni ljubo, zato je najela nekaj renegatov, ki tem sklepom ugovarjajo po časnikih.

Gališko. Volitve za deželni zbor bodo dne 25. septembra za kmečke občine, dne 30. septembra za mesta in trgovinske zbornice in dne 2. oktobra za veleposestvo. Volitve kmečkih občin bodo prav živahne, ker mnogi kmetje nočejo več voliti poljskih plemičev.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče papež Leon XIII. bodo protestovali zoper slavljenje 20. septembra in zoper to, da so istega dne 1870. l. Italijani papežu vzeli Rim.

Italijansko. Italijanski in francoski protiframasonski shod bode dne 29. septembra, na god sv. nadangelja Mihaela, varuha katoliške cerkve, v Bruselju ali Freiburgu v Švici. Med drugim se bodo odlični katoliški možje razgovarjali o praznovanju 20. septembra in o proticerkvenih postavah na Ogerskem.

Francosko. Pri volitvah v generalni svet, ki je nekaka gosposka zbornica, je bilo izvoljenih 99 republikancev, 26 konservativcev in 24 socijalistov. Republikanci imajo letos samo 9 sedežev več, kakor lani.

Belgijsko. Liberalci v tej državi še vedno ne mirujejo rovati zoper novo, tudi katoličanom pravično šolsko postavu. Toda naj se liberalci, socijalisti in radikaleci tudi na glavo postavijo, katoliški Belgijci so prepričani o potrebi verske šole. Naj bi tudi drugod bili o tem tako trdno prepričani!

Nemško. Pri letošnjih velikih vojaških vajah bode cesar Viljem sam prvi razsojevalec. Kadar pa bode on vojaškim četam zapovedoval, bode pruski princ Albrecht nadomestoval cesarja.

Bolgarsko. Dne 12. avgusta se je vrnil knez Ferdinand na Bolgarsko. V Sredu ga je ljudstvo navduševno pozdravljalo. — Osnovala se je koalicija vseh liberalnih, protiruskih strank. Njeno vodstvo je prevzel Petkov.

Srbsko. Kralj Aleksander ne pojde v Biaritz na Francosko, ker so štrene na Balkanu prav zdaj hudo zmešane. — Vlada hoče skleniti s Turčijo vojaško zvezo. Ako do tega pride, bode poklicala 60tisoč mož pod orožje.

Turško. Iz Carigrada se med svet poroča, da je v Macedoniji turška vlada že napravila red. Drugače pa se poroča iz Zemuna. Po tem poročilu se je oni

dan pri Libiohovu v Macedoniji unel zopet nov boj, v katerem je padlo 150 Turkov. Poročnik Serafov pa je napadel z ustaši trdnjavo in kaznilnico v Seresu.

Azija. Med umorjenimi kristjani v Kučengu na Kitajskem je bilo tudi več angleških krivoverskih misijonarjev. Angleška hoče sedaj strogo postopati proti Kitajski, in angleški misijonarji bodo zapustili Kučeng. To bode pa le koristno za katoliške misijone.

Amerika. Ustaši na Kubi dobivajo zlasti iz Floride v Severni Ameriki obilne pomoči. Španski poslanik se je zaradi tega pritožil pri vladi Severnih zveznih držav. Ta je v Washingtonu takoj sklenila, da se pomnoži straža ob floridskem obrežju.

Za poduk in kratek čas.

Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda.

Najslavnejša slovenska družba je za družbo sv. Mohorja dična družba sv. Cirila in Metoda, ki skrbi za verske in slovenske ljudske šole ob nemški in laški meji. Letos je ta družba slavila desetletnico svojega delovanja in to v starodavnem Kranju dne 8. avgusta. Dasi je tisti dan bilo deževno vreme, vendar je prišlo iz vseh slovenskih krajev mnogo gospej in gospodov; sploh se mora reči, da je ta velika skupščina bila izredno lepa.

Ko se zjutranji vlak z udeležniki pripelje iz Ljubljane v Kranj, bila so na kolodvoru zbrana vsa narodna društva kranjskega mesta. Po prisrčnem pozdravu so skupščinarji s kranjskimi društvi korakali v mesto, na čelu jim godba. Vse mesto je bilo z zelenjem in zastavami okrašeno. Iz oken so gospe kar obsipale došlece z duhtečimi šopki. Blizu stare pošte je župan kranjskega mesta, g. Šavnik, pozdravil skupščinarje v navdušenih besedah.

Po sv. maši, ki je bila v prelepi dekanijski cerkvi, bil je v čitalnici 10. redni občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda. Družbin predsednik, g. profesor Tomo Zupan, je z iskrenimi besedami otvoril zborovanje ter k sklepu rekel: »Kako bomo delovali v prihodnje? Tako, kakor do sedaj, proseč Boga, da bi hotel milosten biti Slovincem!« Kakor vsako leto, tako je tudi letos poročilo tajnika, g. A. Žlogarja, bilo zanimivo. Iz tega poročila povzamemo to-le:

Do 1. avgusta t. l. šteje družba 104 moške podružnice s 8150 člani in 27 ženskih z 2965 družbenicami, skupaj 11.115 društvenikov. Družbeni zavodi so: 1. Zabavišče v Celju; 2. zabavišče pri Sv. Jakobu v Trstu; 3. petrazredna slovenska šola pri Sv. Jakobu v Trstu; 4. zabavišče v Rojanu; 5. zabavišče na Greti; 6. zabavišče na Pevmi pri Gorici; 7. zabavišče v Ločniku; 8. zabavišče Podgoro pri Gorici; 9. zabavišče društva »Sloge« in zabavišče Barzellini v Gorici; 11. slovenska štirirazredna šola v Gorici; 12. zabavišče v Gorici pod Kostanjevico; 13. zabavišče v Mariboru; in 14. zavod bode slovenska ljudska šola v Velikovcu.

Blagajnik g. A. Koblar pa je poročal o računskem sklepu. Družba je imela lani vseh dohodkov 15.940 gld. 42 kr. Troškov pa je imela 14.643 gld. 14 kr. Prebitka je torej bilo 1297 gld. 28 kr. Blagajnik je med drugim omenil, da je na veliko skupščino prinesel č. g. kanonik Treiber od Sv. Ruperta pri Velikovcu 4tisoč gld., katere je darovala prijateljica koroških Slovencev. Po blagajnikovem poročilu je vse klicalo: »Kako se piše ta prijateljica?« Blagajnik pa reče: »Neče biti imenovana, ampak želi si mnogo posnemovalcev!«

V vodstvo so bili voljeni ti-le gg.: dr. K. vitez Bleiweis-Trsteniški; Gregor Einspieler; Anton Žlogar,

dr. J. Svetina, in še le po daljšem razgovoru g. dr. Ivan Dečko. Zakaj pa je bilo treba daljšega razgovora? Nečemo o tem razpravljati, samo toliko izjavimo: Pazite, da ne pride Heinov duh v slavno družbo!

Popoldne ob dveh je bil skupni obed na vrtu Mayerjeve gostilnice. Gosp. profesor T. Zupan je nazdravil svetlemu cesarju, kličeč: »Naš usmiljeni cesar naj živi!« G. Svetec se je zahvalil kranjskemu mestu; g. župan Šavnik pa družbi sv. Cirila in Metoda. Izmed drugih napitnic omenimo k sklepu ono č. g. dr. Ant. Medveda, ki je rekel na g. Žitnikove besede gledé paralelnega delovanja, da bi to bilo slabo za Slovence in je zahteval jedinstvo. Slovenci še nikoli niso bili tako slavni kakor letos, ko smo zmagali s celjsko gimnazijo, ker smo bili jedini! — Da, za jedinstvo med Slovenci naj v prvi vrsti skrbi, kolikor je to mogoče, naša slavna družba sv. Cirila in Metoda!

Smešnica. Učitelj povprašuje strogo dečke, ki so precejšnji del šolske ure zamudili: »Mihec, kaj si delal?« — »Prosim, gospod učitelj, tablo sem bil zgubil.« — »Jakec, kaj pa ti?« — »Naša ura je zaostala.« — »Kaj pa s teboj, Tonček?« — »Prosim, v peti imam trn ter ne morem dosti naglo hoditi.« — »Kje pa si ti bil, Štefan?« — Ali Štefanček se začne glasno jokati. Na daljnje učiteljevo vprašanje odgovori: »Ker so drugi že vse povedali, meni nobeden izgovor več ne ostane.«

Razne stvari.

(Milostlj. knezoškofo) bodo prihodnjo nedeljo, dne 18. avgusta, na rojstni dan presvetlega cesarja ob 10. uri peli slovesno sv. mašo z zahvalno pesmijo v mariborski stolnici.

(Odbor katol. političnega društva na Slatini) je enoglasno izrekel zahvalnico Hohenwartovemu, hrvatsko-slovenskemu, poljskemu in češkemu kljubu, kakor tudi bivšim ministrom: knezu Alfredu Windisch-Grätzu, Madeyskemu in grofu Falkenheinu in posebno še gg. poslancem dr. Gregorecu, Vošnjaku, Robiču in pravicoljubnemu poslancu g. Kalteneckerju; kakor vsem, ki so glasovali za slovensko-nemško gimnazijo v Celju.

(Vabilo k III. občnemu zboru) in veselici, katero priredi »Bralno društvo na Dolu« na rojstni dan presvetlega cesarja Franca Jožefa I., dne 18. avgusta t. l. s sodelovanjem gg. tamburašev iz Šmartna in domačega pevskega zbora pod velikim kozolcem g. Štravsca. Začetek ob 5. uri.

(Vabilo k veselici), katero priredi »kmečko bralno društvo gornje Šaleške doline« dne 18. avgusta ob 4. uri popoldne na vrtu Korunove gostilnice pri Velenju. K mnogobrojni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) za Libeliče in okolico napravi v nedeljo dne 18. avgusta 1895 (na cesarjev rojstni dan) letni občni zbor in cesarsko slavnost v gostilnici g. Fr. Žlebnika p. d. Nemca v Libeličah. Začetek ob 1/2. uri popoldne.

(Vabilo k ljudski veselici, ki se bo vršila dne 18. avgusta t. l. v gostilnici gosp. Deučmana v proslavo rojstnega dne presvetlega cesarja in povodom petletnice »Kmečkega bralnega društva« v Jarenini s prijaznim sodelovanjem mariborske čitalnice. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina 20 kr.

(Posojilnica v Trbovljah) je imela v prvih treh mesecih 57.023 gld. 60 1/2 kr. prometa. Te številke pričujejo, da ima veliko zaupanja pri občinstvu in da obeta lepo prihodnost.

(V cerkvi čč. solskih sester) v Mariboru bodo na praznik Marijinega vnebovzeta milostljivi knezoškofo 11 kandidatinjam slovesno izročili samostansko obleko.

(Za Krempeljnov spomenik) so še darovali p. n. gg. župnik Fr. Zmazek 25 fl., dr. Fr. Jurtela 5 fl., Narodno gospodarsko društvo pri Sv. Lovrencu 4 fl., veletržec M. Zemljič 3 fl., kanonik Jak. Meško, profesor J. Žitek in Šlander po 2 fl., župnik J. Caf, kaplan Plepelec, orgljar T. Kšela, župnik L. Kramberger, učitelj Kremer, kaplan J. Rottner, Janez Kralj iz Iljašovec, Neimenovan, J. Kosar, notar Ploj, J. Belšak, dr. Gorički in Jos. Ferenc po 1 fl., poštar Škrlec, učitelj Bezjak, Janko Fras in J. Semlič po 1 króno.

(Vabilo k izletu,) katerega priredi »Celjsko pevsko društvo« v nedeljo, dne 18. avgusta na Teharje k Cajhnu. 1. Odhod iz Celja poljubno. 2. Zbirališče pri Cajhnu ob 1/4. uri popoldne. 3. Petje. 4. Prosta zabava. Za slučaj, da je ta dan grdo vreme, priredi se izlet teden pozneje, v nedeljo dne 25. avgusta.

(Posebni razstavni vlak) pojde iz Ljubljane dne 31. avgusta ob 5. uri 45 minut zvečer in pride v Prago ob 4. uri popoldne dne 1. sept. Vozne cene so naslednje: Zidani most II. razred 28.50 fl., III. razred 19 fl., Laški trg 27.75, 18.50; Celje 27.75, 18.50; Št. Jurij 27.50, 18; Poličane 27, 18; Pragarsko 27, 18; Maribor ali Spielfeld 25.50, 17; Gradec ali Bruck na M. 22.50, 15; Dunaj II. razred 10.50 fl., III. razred 5.50 fl. Kdor se misli udeležiti te vožnje, naj do 25. avg. pošlje denar gg. Ivanu Hribarju ali dr. Danilu Majaronu ali Ant. Trstenjaku v Ljubljano.

(Imenovanje.) Gg. okrajna sodnijska pristava V. Kotzijan in R. Markhl sta imenovana sodnijskim pristavom pri okrožnem sodišču v Celju.

(Centralna posojilnica slovenska) s sedežem (začasnim) v Krškem je z odlokom c. kr. okrožne sodnije v Novem mestu z dne 16. julija 1895 št. 880 registrovana. Radi tega je načelstvo začelo poslovati v Krškem dne 25. julija.

(Inštalacija.) Na mestno župnijo v Brežicah bode investiran v ponedeljak, dne 19. julija č. g. provizor Jož. Mešiček. Sveto opravilo se začne ob 9. uri dopoldne.

(Vlak povozil.) Dne 4. avgusta je vlak na železni cesti med Poličanami in Slov. Bistrico povozil nepoznanega kmečkega človeka, ki je ves razmesarjen takoj umrl.

(Okrajno zastopstvo v Ormožu.) Svetli cesar so potrdili izvolitev čast. g. župnijskega upravitelja Vilibalda Venediga načelnikom okrajnega zastopa v Ormožu.

(Okrajnim zdravnikom) za občine celjska okolica, Teharje, Sv. Lovrenc in Svetina je imenovan g. dr. Alojz Praunseis in stanuje v Celju.

(Otvoritev odvetniške pisarnice.) Znani rodoljub g. dr. Anton Brumen je te dni otvoril lastno odvetniško pisarnico na Ptujju.

(Poziv.) Z ozirom na §§ 5 in 12 pravil »Slov. pevskega društva v Ptujju« obrača se odbor do vseh gg. zunajnih odbornikov, poverjenikov in vseh častitih društvenikov — gospodov in dam — naj blagovolijo primerne pesmi — moške, ženske in mešane zbere — za prihodnji veliki pevski zbor, ki se bo vršil 1896. l. v Brežicah, najdalje do 31. oktobra 1895. leta odboru pismeno nasvetovati.

(Z mlekom pogašen ogenj.) V Lukavcu na Hrvaškem je med nevihto tresčilo v hišo kmeta Kovačića. Strela je ubila v hiši mlado ženo, jednega otroka in deklo ter staro ženo, ki je bila v kleti. Hiša pa je začela goreti. Sosedje so prihтели na pomoč in res po-

gasili ogenj — a z mlekom! Ondi je namreč razširjena vraža, da se ogenj, ki ga zaneti strela, pogasi le z mlekom. Ker so kmetice ravno pomolzle svoje krave, so prihitele s polnimi čubri in gasile z mlekom.

(Grof Kielmansegg je c. kr. uradnikom) izdal navodilo, v katerem se naglašja posebno, da nikakor ne gre, da bi se uradništvo postavljalo pod pokroviteljstvo te ali one stranke. Uradniki pa smejo svobodno izvrševati volilno pravo, nikakor pa se ne smejo spuščati v volilne boje in strankarske prepire. Naj bi se potem vestno ravnali uradniki, in Slovenci bomo imeli veliko manj strastnih nasprotnikov!

(Otvoritev »Narodnega doma« v Brežicah) se je dne 11. avgusta izredno lepo zvršila. Velik vrt je bil prenapolnjen. Došli so gosti iz Zagreba, Samobora, Rajhenburga, Sevnice, Krškega, Kostanjevice in iz brežiške okolice. Govorili so gg. Šetina, Kostrenčič iz Zagreba, dr. Majaron, notar Hudovernik, kaplan Podvinski, drd. Oražen in drugi.

(Slov. društvo »Edinost« v Gradcu) je imelo dne 3. avgusta drugo zborovanje, ker dosedanji predsednik, g. Tomc, in 4 odborniki odpotujejo iz Gradca. Novim predsednikom je bil izvoljen g. Zadnikar. Društvo šteje sedaj 66 udov.

(Strela) je dne 5. avgusta udarila v »prešo« in klet Janeza Schwenderja pri Sv. Petru blizu Radgone ter streho vpepelila.

(Premovanje konjev.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo premovanje konjev v Račah dne 13. sept., na kar ondotne konjereje že zdaj opozarjamo.

(Koliko se popije piva na svetu?) V letu 1894. je bilo na celem svetu 44.531 pivovaren, ki so zvarile iz 64.471.058 meterskih centov sladja in 862.881 meterskih centov hmelja 207.361.258 hektolitrov piva. Davek, kojega so plačali pivovarji pri varjenju, je znašal 308.089.085 gold. avstrijske veljave in drugi davki, s kojimi je obloženo pivo, kakor deželne in občinske doklade itd., so znašali okoli 230 milijonov gold., skupaj torej blizu 540 milijonov gold. av. veljave.

(Oplotnica), ki slovi zavoljo lesne trgovine in ima tovarno za stole, kjer več sto ljudij dela, in tudi tovarno za lesno volno (Mollin), ima od lani dvakratno poštno zvezo s Konjicami. Dne 11. avgusta pa se je obhajala še posebna slovesnost s strelom in pojedino pri županu Kunaj-u, ker se je odprla telegrafična postaja in je s tem poglobitna vas čadramske župnije stopila v ožjo zvezo s svetom. Res lep napredek, pa v katoliško-narodnem oziru je vse pri starem!

(V Čadramu) se je tamošnjemu društvu za pozidanje nove farne cerkve v komisiji dne 24. julija priznalo, da sme na izbranem stavišču med Čadramom in Oplotnico novo cerkev pozidati. Temu se je dne 12. avgusta po občinski komisiji tudi oplotniška občina pridružila. Inženir in stavbeni podjetnik gosp. L. Miglitsch

je namreč stavbo iz tehniških uzrokov priporočal, predložene načrte lepe imenoval in željo izrekel, da se vse po stavbenih postavah izvrši.

(Ptujsko gasilno društvo) je v nedeljo praznovalo 25letnico svojega obstanka. Prišli so gosti iz Gradca, Maribora, Celja, Ormoža in drugih spodnještajarskih krajev, tudi mnogo Slovencev, ki so pozabili svoj rod ter »gut-hailali!«

(Spremembe pri čč. oo. frančiškanih.) O. Mansvet Bernardič, superijor pri Sv. Trojici v Slov. gor., pride za spovednika v Lankovice; o. Nikolaj Meznarič, superijor v Lankovicah, za kaplana v Maribor; o. Nazarij Schönwetter, kaplan v Mariboru, za superijorja in župnijskega upravitelja k Sv. Trojici v Slov. gor.; o. Andrej Golob iz Maribora v Gleichenberg in o. Valerijan Landergott iz Lankovic v Maribor.

(Najvišja stavba na Slovenskem.) Dne 7. avgusta so postavili na vrhu Triglava železni razgledni stolp, ki ga je dal izdelati č. gosp. župnik Aljaž.

(Novi obrtni knjigi.) Krojaški mojster v Ljubljani gosp. Matija Kunc je izdal zopet dve knjigi za oblačilno obrt. Prva knjiga se zove »Krojni vzorci za perilna oblačila« in stane 1 gld. 80 kr., druga pa »Krojni vzorci za otroška oblačila« in velja 1 gld. 60 kr.

(Umor v Gradcu.) V Gradcu se je preteklo soboto zgodilo grozno hudodelstvo. Ključavničarski mojster Anton Kranjc je bil precej denarja dolžen pomočniku Karolu Krambergerju. Ta pride denarja tirjat. Ker mu ga Kranjc ne more dati, ustrelji Karol Kramberger Antona Kranjca, nevarno pa obstrelji njegovo ženo. Kramberger je na to pobegnul v Lipnico, kjer se je oni dan oglasil pri sodniji.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Anton Rančigaj, II. mestni kaplan, je postal vikar in I. mestni kaplan v Celju; č. g. Janez Krančič pa je ondi postal II. mestni kaplan. — Č. g. novomašnik Janez Kozodere je postal duhovni pomočnik na Dobrni.

(Priporočba.) Zavarovanja vseh vrst pri »Unio Catolica«, Gradec, Radecki-jeva cesta št. 1. Zastopniki na deželi se želijo.

Listnica upravnništva: Fl. Kn. v Sp. Ž.: Plačano do letošnjega leta.

Loterijske številke.

Gradec 10. avgusta 1895: 75, 78, 34, 28, 25
Dunaj » » 57, 24, 84, 88, 81

Hennebergova svila

11-16

— edino le pristna, če se naroči naravnoč pri mojih tovarnah — črna, bela in barvana, m. od 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damast itd. (blizu 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcev itd.). Poštne in carine prosto na dom. Vzorci obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje.

Tovarne za svilo **G. Henneberg** (c. in kr. dv. lif.), Zürich.

Izborna postonjsko apno,

katero je prav mastno in se jako dobro narase, se prodaja prav po ceni v vsaki množini in vsakem času pri stalni apnenci

Jož. Švajger v Postojni. 16

Proda se v Hudošah hiša št. 42, zidana in z opeko pokrita, h katerej spada velik ograj s sadnim drevjem, tri lepe njive, eden travnik, pašnik in les, skupaj meri okoli 6 oralov.

Kdor hoče kupiti, naj se oglasi pri posestniku

2-2 **Jurij Zupanič,** posestnik v Hudošah, župnija Hajdinj.

Štajarska deželna

Rogaška slatina,

priporočena od najimennitnijih zdravnikov.

Tempelj-izvirek najboljša svežilna pijača, posebno pri nalezljivih boleznih.

Styria-izvirek dobro zdravilo proti boleznim prebavnih organov.

Dobiva se pri deželnem slatinarstvu v Rogatcu-Slatini in pri dež. zalogi v Gradcu, Schmiedgasse. 9-10

Naznanilo.

Vsled potresa izprodam v vsaki množini nad 800 hektolitrov jamčeno

pristnega vina.

Istrijsko rumeno ali rudeče po 16 gld., močnejše po 18 gld., izvrstno Dolenjsko, rumeno ali rudečkasto 19 gld., močnejše 21 gld., staro 23 gld., 100 litrov, na Ljubljanski kolodvor stavljeno. Vzorcji na željo.

Kranjska vinarna v Ljubljani,
Slonove ulice št. 52. 1-5

Mlada Slovenka,

ki razume nekoliko nemški, se sprejme za dekle pri kršč. uradniški družini z dvema otrokoma. Posebnih spretnosti ni treba, pač pa se zahteva pošteno obnašanje, urnost in vbojlivost. Plačilo po dogovoru. **Ed. Frank,** v Gradcu, Albrechtova ulica št. 5.

Na prodaj

je posestvo, katero meri čez 8 oralov, na lepem prostoru, z lepim sadunosnikom, travnikom, njivami in lepim hrastovim gozdom. Hiša je zidana, v dobrem stanu, še celo nova z opeko pokrita, pripravna je za kakega si bodi rokodelca ali pa za pokojnika, ker stoji pri cesti na lepem prostoru 4 minute od župnijske cerkve v Kostivnici, blizu Rogaske Slatine. Pogoji so lahki.

Več pové gospod **Adelstein v Slov. Bistrici.** 1-4

Najboljše molitvenike

v slovenskem in nemškem jeziku, različno vezane, svilnat papir v 80 barvah, bliščeč papir eno- in dvobarven, zlat papir gladek in stiskan, cvetlični listi in drugi deli umetnih cvetlic, manchete za cvetlice in papir s čipkami priporočila na izbiro po nizki ceni 18-37

Andrej Platzer,
(prej Edu. Ferline)
gosposke ulice št. 3,
v Mariboru.

Bake!

popolnoma žive, vsak dan na novo nalovljene razpošilja pod jamstvom en jerbašček s povzetjem poštnine in colnine prosto

40 kom. velikane I. vrste . . . . . gld. 5-40
60 " velikanov . . . . . " 4-30
100 " za juho . . . . . " 3-40

B. HALLER,
Stanislav št. 16 v Galiciji. 9-10

Hmeljarjem

priporočujemo svojo komisijonalno obrt pri prodaji hmelja ter zagotovimo pošteno in hitro izvršitev.

Na vsako blagovoljno prašanje odgovarjamo prav radi.

Hugo Eckert & dr.,
komisijonalna obrt za hmelj
v **Žatcu** (Saaz) na Češkem.

Izdajatelj in založnik kat. tisk. društvo.

60kratni pridelek

vsled uradnega potrdila je doneslo poljedelstvu 1-2

Bahlsenovo zimsko žito.

V Avstriji, Nemčiji, Rusiji se pod postavnim varstvom pridelujejo Bahlsenova žita, ki imajo te lastnosti: **prihranitev setve**, k sejanju je dovolj $\frac{1}{3}$ do $\frac{1}{2}$ družega semnega žita.

Odpornost velikanska množitev

(20—50 bilk od jednega zrna), pridelek celo v gorovju 30kratno, v navadnih razmerah čez 60kratno.

Natančni popis Bahlsenove **slavne, imperijalne rži, pšenice, zimskega ječmena** v Bahlsenovem jesenskem ceniku (zastonj franko).

Tisoč zahvalnic in pohvalnic o teh setvah so pri meni na ogled.

Dajem svete v vseh strokovnih zadevah.

Svaritev. Izvirna semena mojih pridelkov se le pri meni, ki jih pridelujem, dobé. (Pazite na mojo plombo in varstveno znamko).

Vsa druga semna žita, ki se pod mojim imenom prodajejo, nimajo nikake zveze z mojim priznanim semenom ali pa so v najboljšem slučaju le **posnetek**.

Semena Ernestu Bahlsen, nadzorstvena tvrdka

pri

Piše se naj moji pisarnici: Praga, Heuwagsplatz — Krakova, Gosposke ulice 9.

Telegr. napis Bahlsen Praga ali Bahlsen Krakova.

Hiša z vrhom tik ceste v Rogatcu se takoj dá v najem. Hiša je primerna za kako obrt, zlasti kramarijo ali silarstvo. Več pove vlč. g. dekan v Rogatcu.

Mlin na tri tečaje, stope in žaga, vse v jako dobrem stanu, poleg malega mesta na Spodnjem Štajarskem, proda se iz proste roke za 6400 gold. — Poleg spada tudi travnik in njiva. Gotovine položiti je takoj le 2200 gld.

Natančnejša pojasnila daje upravništvo "Slov. Gospodarja". 4-5

Za vsako faro, za vsaki poštno-uradni okraj in za vsako okolico, kjerkoli je ljudska šola, se razumna, spoštovana in krepostna oseba kot

opravnik in posrednik

proti ozira vrednemu postranskemu zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda prve vrste nastavlja. Ponudbe pod „111.895“ Gradcc poste restante. 23-25

Tiskarna sv. Cirila

priporoča naslednje knjige:

1. „**Žalostna mati Božja**“, spisal Fr. Bezjak, župnik pri Sv. Marku, 6. natis. Obsega pouk o češčenji žal. matere Božje, pobožnost sedem petkov v čast žal. materi Božji, razne molitve in pobožnosti za god sedem žalosti Marije Device, zbirko molitev za očitno in domačo službo Božjo in precejšnje število svetih pesmij. Ta posebno za sveti postni čas primerna knjiga stane
vezana v polusnje . . . . . gld. — 70
z zlatim obrezkom . . . . . " — 80
" v usnje z zlatim obrezkom . . . . . " 1-40
2. „**Družbine bukvice za dekleta**“, spisal Jožef Rozman, pokojni Konjiški nadžupnik, 12. natis; namenjene v prvi vrsti dekletom Križevske družbe, pa tudi vsem dekletom sploh jako koristne, veljajo
vezane v usnje z barvanim obrezkom . . . . . gld. 1-30
" " rudečim " . . . . . " 1-40
" " zlatim " . . . . . " 1-60
3. „**Duhovni Vrtec**“, 5. natis, priporočanja vredna molitvena knjiga, posebno za mladino, stane
v usnje vezan z zlatim obrezkom . . . . . gld. — 85
" s kopčo . . . . . " — 95
4. „**Sveto opravilo**“, spisal Anton Slomšek, nekdanji viši ogleda šol, 5. pomnoženi natis; namenjeno šolarjem viših razredov, velja
vezano . . . . . gld. — 35
" v polusnje z zlatim obrezkom . . . . . " — 50
" v usnje z zlatim obrezkom . . . . . " — 60
5. „**Ključek nebeški**“, spisal Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, za šolarje nižih razredov, velja
vezan . . . . . gld. — 30
" v polusnje z zlatim obrezkom . . . . . " — 40
" v usnje " . . . . . " — 50
6. „**Molitve na čast svete družine**“, komad 2 kr., 100 po 1 fl. 50 kr.
7. „**Božič**“ pridnim otrokom, spisal Alojzij Vakaž, stane 15 kr.
8. „**Svete pesmi za šolarje**“, vezane 10 kr.
9. „**Zbirka narodnih pesmij**“ I. snopič 10 kr.
10. " II. snopič 10 kr.
11. „**Ženitovanje**“ 15 kr.

Odgov. urednik B. Ferk.

Tisk tiskarne sv. Cirila.

(Odgov. L. A. Brože.)